

**SPMN
2025
03**

A | HODNOTENIE NÁVRHOV Z NOVEMBROVEJ a FEBRUÁROVEJ SCHÔDZE NRSR

Vládny návrh stavebného zákona - prvé čítanie

ČPT: [587](#), [701](#)

doručený: 7. 1. 2024
Odporúčanie: podporiť so zmenami
NRSR: schválený

Vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony - prvé čítanie

ČPT: [582](#)

doručený: 7. 11. 2024
Odporúčanie: podporiť so zmenami
NRSR: posunutý do 2. čítaní

Návrh na vyslovenie súhlasu NRSR s vypovedaním Zmluvy medzi Československou socialistickou republikou a ZSSR o zamedzení vzniku dvojakeho štátneho občianstva, resp. MLR o úprave niektorých otázok štátneho občianstva

ČPT: [561](#), [577](#)

doručený: 7. 11. 2024
Odporúčanie: podporiť
NRSR: schválený

Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Samuela MIGALA, Radomíra ŠALITROŠA a Romana MALATINCA na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele – druhé čítanie

ČPT: [534](#)

doručený: 4. 10. 2024
Odporúčanie: neutrálny návrh
NRSR: schválený

Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Vladimíra LEDECKÉHO a Vladimíry MARCINKOVEJ na vydanie zákona, ktorým sa mení zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – prvé čítanie

ČPT: [601](#)

doručený: 7. 11. 2024
Odporúčanie: podporiť
NRSR: neschválený v 1. čítaní

Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (Hnutie SLOVENSKO) na vydanie zákona o jednorazovom finančnom odškodnení osôb sterilizovaných v rozpore s právom – prvé čítanie

ČPT: [539](#)

doručený: 4. 10. 2024
Odporúčanie: podporiť
NRSR: neschválený v 1. čítaní

Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Vladimíry MARCINKOVEJ a Vladimíra LEDECKÉHO na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov – prvé čítanie

ČPT: [537](#)

doručený: 4. 10. 2024
Odporúčanie: podporiť
NRSR: neschválený v 1. čítaní

Návrh poslankýň Národnej rady Slovenskej republiky Lucie PLAVÁKOVEJ, Beáty JURÍK a Simony PETRÍK na vydanie zákona, ktorým sa mení zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa – prvé čítanie

ČPT: [527](#)

doručený: 3. 10. 2024
Odporúčanie: podporiť so zmenami
NRSR: neschválený v 1. čítaní

Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Lucie PLAVÁKOVEJ, Zuzany ŠTEVULOVEJ a Tomáša HELLEBRANDTA na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov - prvé čítanie

ČPT: [160](#)

doručený: 12. 1. 2024
Odporúčanie: podporiť
NRSR: pred I. čítaním

Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov - prvé čítanie

ČPT: [252](#)

doručený: 27. 3. 2024
Odporúčanie: podporiť
NRSR: rokovanie prerušené

B | AKTUÁLNE NÁVRHY ZARADENÉ NA NOVEMBROVÚ SCHÔDZU

1. Vládny návrh ústavného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov – prvé čítanie

ČPT: [733](#) a [712](#)

Vládou aktuálne navrhnutá zmena Ústavy SR zasahuje do základného zarámčovania niekoľkých menšinových práv v krajine. **Národnostné menšiny nie sú priamo dotknuté**, aj keď sa do ústavy zavádza nový pojem „národnej identity“ (Čl. 7 ods. 6).

Návrh má väčší dopad na sexuálne menšiny. Ústava má definovať, že „Slovenská republika uznáva **len pohlavie muža a ženy**“ (Čl. 52a). Ústavne sa obmedzuje aj rozsah ľudí, ktorí môžu osvojiť maloleté dieťa (Čl. 41 ods. 4) s predpokladaným dopadom najmä na homosexuálne páry. Pozitívne je však, že ústava má zaručovať „rovnosť medzi mužmi a ženami pri odmeňovaní za vykonanú prácu“ (Čl. 36 ods. 3).

V oblasti školstva, **rodičia nadobúdajú právo odmietat** „účasť detí na výchovno-vzdelávacom procese poskytovanom školami a školskými zariadeniami, ak je nad rámec štátneho výchovno-vzdelávacieho programu“. Explicitne sú menované oblasti „formovania intímneho života a sexuálneho správania“, kde sa výchova a vzdelávanie môže poskytovať iba so súhlasom zákonného zástupcu (Čl. 41 ods. 6). Definuje sa aj to, že „štátny výchovno-vzdelávací program musí byť v súlade s ústavou“ (Čl. 42 ods. 2). Tento program musí byť samozrejme aj dnes v súlade s ústavou, explicitné menovanie však posilňuje dohľad štátu v tejto oblasti.

Paralelne s vládnym návrhom prichádza do parlamentu aj **návrh z dielne KDH**, ktorý je v niektorých momentoch totožný s vládnym návrhom. Je však výrazný doplnený najmä o témy **náboženského a etického charakteru**. V tomto návrh je ukotvená aj „ochrana života a dôstojnosti ľudskej bytosti od počatia po prirodzenú smrť“, „manželstvo muža a ženy ako základ spoločnosti“ (Čl. 7 ods. 6), obmedzenie umelého oplodnenia, eugeniky a klonovania (Čl. 14 ods. 5), právo na výhradu vo svedomí (Čl. 24 ods. 1), že „rodičmi dieťaťa sú matka a otec; matkou dieťaťa je žena a otcom dieťaťa je muž“ (Čl. 41 ods. 2) a právo rodiča na zabezpečenie výchovy a vzdelávania dieťaťa v súlade s jeho morálnym presvedčením (Čl. 87 ods. 2).

Hodnotenie: Ústava SR diktuje základné podmienky fungovania Slovenskej republiky. Neobsahuje odborné politiky, ale základné rámce rozmyšľania štátu o kľúčových spoločenských témach. Preto SPMN štandardne nehodnotí návrhy na zmenu ústavy. Teraz navrhnuté zmeny však výrazne zasahujú do oblasti menšinových práv obmedzujúcim spôsobom. Vláda signalizuje symbolickú podporu niektorých hodnôt, avšak praktický dopad je najmä na životy príslušníkov sexuálnych menšín a taktiež na deti, ktoré sa nemusia dostať k štandardným formám sexuálnej výchovy. Preto návrh v tejto forme **odporúčame nepodporiť**.

---

2. Vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony – druhé čítanie

ČPT: [582](#)

Ide o vládný návrh zákona, ktorý okrem iného upravuje pravidlá prístupu k službám Centier právnej pomoci (CPP). Deklarovaný zámer novely je sprístupniť právnu pomoc „čo najširšiemu okruhu fyzických osôb“. Z hľadiska menšín a zraniteľných skupín je obzvlášť dôležitý **inštitút oddĺženia fyzických osôb, t. j. osobný bankrot**, ktorý je od roku 2017 taktiež v pôsobnosti CPP.

Osobný bankrot (OB) umožňuje fyzickým osobám zbaviť sa svojich dlhov a začať finančne odznova. Od 2017 sa podmienky pre vyhlásenie OB výrazne zjednodušili,¹ čo viedlo k nárastu počtu vyhlásených OB, hlavne od socioekonomicky slabších skupín obyvateľstva.² Pre tieto skupiny, ako sú napríklad marginalizované rómske komunity, je inštitút OB mimoriadne dôležitý. Mnohí členovia týchto komunit čelia vysokému zadĺženiu, čo ich udržiava v cykle chudoby a sociálneho vylúčenia. Z tematického zisťovania *ÚSVRK Finančná začlenenosť marginalizovaných Rómov (2022)* vyplýva, že **možnosť oddĺženia prostredníctvom OB im poskytuje príležitosť zbaviť sa neúnosného dlhového zaťaženia, získať finančnú motiváciu znovu sa zaradiť na pracovný trh**. Týmto spôsobom môžu získať prístup k legálnemu zamestnaniu, zlepšiť svoje životné podmienky a prispieť k ekonomickému rozvoju komunity.

---

¹ Medzi kľúčové zmeny patrilo zrušenie povinnosti vlastníť majetok v minimálnej hodnote približne 1 660 EUR, skrátenie časového intervalu pre celý proces a zníženie poplatku z 650 EUR na 500 EUR.

² TEMATICKÉ ZISŤOVANIE Finančná začlenenosť marginalizovaných Rómov. Dostupné na: https://romovia.vlada.gov.sk/site/assets/files/1276/tz_financne_zaclenenie_vnutro_final.pdf

Novela navrhuje dve zmeny, ktoré majú potenciálny vplyv na prístup socioekonomicky slabších skupín k oddĺženiu. Po prvé, zavádza sa poplatok 6 € za predbežnú konzultáciu, ktorá bola predtým bezplatná. Avšak pridáva sa možnosť pre CPP odpustiť tento poplatok, ak je jej účelom iba pomoc pri vyplňaní žiadosti o právnu pomoc alebo vysvetlenie podmienok na jej získanie, alebo v „iných prípadoch hodných osobitného zreteľa“³. Po druhé, zavádza sa poplatok 50 € za žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v konaní o oddĺžení. Od tohto poplatku sú oslobodené osoby, ktoré sú poberateľmi dávky v hmotnej núdzi.

Aj nad rámec osobného bankrotu má niekoľko úprav v zákone potenciálne presahy do života menších. Napríklad sa zvyšuje sa koeficient materiálnej núdze z 1,6 násobku životného minima na 2,1 násobok (resp. z 438€ na 575€ v roku 2024). Tým by sa rozšíril okruh osôb oprávnených na právnu pomoc inú ako oddĺženie.

Taktiež sa upravuje prístup k právnej pomoci pre odídencov z Ukrajiny, ktorí využívajú inštitút dočasného útočiska. Konkrétne sa im umožní získať asistenciu pri registrácii na dočasné útočisko vo veľkokapacitných centrách alebo budú mať nárok na právnu pomoc pri podaní správnej žaloby proti rozhodnutiu o zrušení dočasného útočiska. CPP už teraz reálne tieto služby poskytujú, takže ide skôr o zosúladenie právneho stavu s praxou.

Hodnotenie: Novela obsahuje viacero prospešných zmien, ako napríklad zvýšenie koeficientu materiálnej núdze alebo zapracovanie práv odídencov na právnu pomoc do zákona. Avšak ako problematické vnímame zvýšenie bariéry prístupu MRK k oddĺženiu. Navýšenie poplatkov vytvára nielen potenciálnu finančnú bariéru, ale aj psychologickú či administratívnu bariéru, čo môže odradiť niektorých ľudí od využitia tohto inštitútu a následnej reintegrácie do ekonomického života. Možnosť odpustenia poplatkov vnímame pozitívne, avšak vnáša to do procesu subjektívny a nepredvídateľný element. **Odporúčame buď zvážiť zachovanie plošného prístupu k službám týkajúcich sa oddĺženia, alebo aspoň upresniť podmienky pri odpustení poplatkov tak, nech sa nedotknú marginalizovaných skupín.** Takže návrh **odporúčame podporiť s úpravami.**

---

3. Vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony - prvé čítanie

---

³ § 9 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z. z.

ČPT: [727](#)

Ide o pomerne rozsiahlu zmenu zákona o službách zamestnanosti, v jadre ktorý je medializovaný nový princíp ministerstva práce: „Kto môže pracovať a odmietne, príde o dávku v hmotnej núdzi“.

Technickým riešením tohto princípu je ukotvenie ľudí v hmotnej núdzi medzi subjektmi služieb zamestnanosti. Definuje sa osoba v hmotnej núdzi ako „osoba, ktorá je členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a nie je fyzickou osobou podľa osobitného predpisu, a ktorá nie je uchádzačom o zamestnanie“ (§ 2 ods. 7). Úrady práce zároveň nadobúdajú úlohu viesť evidenciu osôb v hmotnej núdzi a sprostredkovať im „vhodné zamestnanie“ (§ 13). Definícia toho, čo je vhodné zamestnanie, sa navrhnutou novelou nemení. Špecificky sa však zavádza podpora vykonávania menších obecných služieb občanmi v hmotnej núdzi.

Osoba v hmotnej núdzi takto novú povinnosť: „na účel ponuky vhodného zamestnania byť k dispozícii úradu do troch pracovných dní odo dňa vyzvania úradom“ (§ 32a). Ak nespolupracuje (odmieta vhodnú ponuku alebo sa nedostaví na úrad na čas), dávka v hmotnej núdzi jeho rodiny sa zníži o sumu dávky pre jednotlivca (aktuálne 86,5 eur).

Návrh reflektuje aj na ďalšie témy, vrátane povinností zamestnávateľov, činnosti posudkových lekárov alebo agentúry dočasnej zamestnanosti. Najväčší dopad na menšiny – a špecificky na marginalizované rómske komunity – má hore uvedená zmena v povinnostiach ľudí v hmotnej núdzi. Praktickým dopadom zmeny je **čiasťočná nivelizácia statusu uchádzača o zamestnanie a človeka v hmotnej núdzi**. Poberatelia dávok boli aj doteraz čiastočne nútení k aktivite formou tzv. odpracovania dávok – časť pomoci v hmotnej núdzi sa aj teraz viaže na vykonávanie aktivačnej činnosti v rámci obce. Navrhnutá zmena pôjde ďalej, a osobám v hmotnej núdzi – s niektorými definovanými výnimkami – chce nariadiť podobnú úroveň hľadania práce pomocou Úradov práce, ako to majú uchádzači o zamestnanie (ľudovo, nezamestnané osoby). Na túto aktivitu sa už viaže celý objem dávok pre danú osobu (avšak nie dávky ostatných osôb v domácnosti).

Môžeme povedať, že navrhnutá zmena v nejakej miere prináša aj nový servis pre ľudí v hmotnej núdzi – ide o povinnosť úradov práce hľadať a ponúkať im pracovné príležitosti. Prevahu však má represívna zložka, ktorá bola aj silnejšie medializovaná. Návrh tak, ako je navrhnutý, bude fungovať najlepšie v prípade takých ľudí, ktorí dnes svojou pasivitou úmyselne zneužívajú sociálny systém. Vytvára sa však bič aj na tých, ktorí v hmotnej núdzi nie sú špekulatívnym spôsobom, ale z dôvodu najrôznejších životných situácií. Až aplikačná

prax ukáže, aký je pomer týchto skupín, domnievame sa, že drvivú väčšinu tvorí najmä druhý typ osôb.

Okrem spomenutého mechanizmu hľadania zamestnania úradom práce, neobsahuje zákon ďalšie podporné opatrenia smerujúce k aktivizácii osôb v hmotnej núdzi. To znamená, snaží sa aktivovať ľudí bez toho, aby poskytovala dostatočnú pomoc pri zmene ich dlhodobej sociálnej a materiálnej situácie.

Hodnotenie: Návrh kladie dôraz na represívne opatrenie – odňatie dávok tým osobám v hmotnej núdzi, ktorí „odmietajú pracovať“. Neprináša pritom podporné opatrenia pre aktiváciu týchto osôb, a nereflektuje na dôvody ich aktuálnej životnej situácie. **Návrh preto v aktuálnej forme neodporúčame podporiť.**

---

4. Vládny návrh zákona o podpore prioritných okresov – prvé čítanie

ČPT: [642](#)

Predložený vládny návrh zákona reflektuje situáciu v oblasti podpory prioritných okresov. Jeho cieľom je rozšíriť oblasti hodnotenia regionálnych disparít, čo by viedlo k efektívnejšiemu a kvalifikovanejšiemu rozhodovaniu pridelovania podpory v dotknutých oblastiach.

Na Slovensku máme aktuálne vymedzený pojem „najmenej rozvinuté okresy“ (NRO), ktorý je upravený v zákone č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov. Primárny faktor, na základe ktorého sa klasifikujú NRO je presiahnutá priemerná miera evidovanej nezamestnanosti za posledné tri roky voči priemeru Slovenska. Toto kritérium však nezohľadňuje všetky ekonomické a sociálne faktory (napr. odliv obyvateľstva, nízku priemernú mzdu v okrese, a pod.).

V praxi preto dochádza k situácii, že existujú napr. okresy, ktoré majú síce nižšiu nezamestnanosť, ale platy sú veľmi nízke. Takýto okres môže mať preto stále vážne ekonomické problémy, pričom ak sa nebude zlepšovať platové ohodnotenie v regióne, bude dlhodobo stagnovať a prehlbovať odliv obyvateľstva. Regionálny príspevok by mal byť preto upravený tak, aby bral do úvahy aj iné faktory ako výšku nezamestnanosti, ktorá nemôže byť jediným relevantným ukazovateľom.

Predkladatelia navrhujú zaradiť na posudzovanie aj ďalšie kľúčové oblasti, a to: **sociálno-ekonomickú oblasť, demografický stav a oblasť prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám.**

Vymáhateľné informácie majú byť dostupné na úrovni okresu a rovnako majú byť zverejňované Štatistickým úradom SR alebo ústrednými orgánmi štátnej správy, a pod. V rámci návrhu zákona sa počíta s **plánmi rozvoja prioritného okresu spravidla na obdobie troch rokov,** aby sme vedeli reflektovať dopad poskytnutej pomoci.

Hodnotenie: Priamejšia a efektívnejšia podpora okresov môže mať výrazný vplyv na menšiny na Slovensku, a to najmä v oblastiach s vyššou koncentráciou národnostných menšín. Adresnejšia podpora okresov by mala pozitívne dopady na sociálnu stabilitu a ekonomický rozvoj krajiny, pričom môže priamo ovplyvňovať výšku vzdelanosti, podporovať podnikateľské prostredie, čím sa môže následne priamoúmerne znižovať chudoba v týchto regiónoch. Všetky zmeny, ktoré budú viesť k efektívnejšej podpore okresov vítame, **preto odporúčame návrh zákona podporiť.**

Hodnotenie: V tejto súvislosti je však potrebné zdôrazniť, že z dôvodu súčasného, nie vždy logického územného rozdelenia okresov na Slovensku nemusí aj po plánovaných zmenách viesť k efektívnemu prerozdeleniu zdrojov. Dôvodom je, že administratívne hranice okresov nie vždy reflektujú reálnu ekonomickú situáciu, demografické trendy či prirodzené väzby medzi jednotlivými obcami a mestami.

Každopádne, vítame zmenu zohľadňovať aj ďalšie faktory, ide však o komplex na seba naväzujúcich prvkov špecifickosti administratívneho a územného členenia našej krajiny. Priamejšia a efektívnejšia podpora okresov by však mala za následok zlepšovania situácie v tejto oblasti, pričom výrazný vplyv môže mať okrem iného aj na menšiny, a to najmä v oblastiach s ich vyššou koncentráciou. Každé zmeny, ktoré budú viesť k efektívnejšej podpore okresov vítame, **preto odporúčame návrh zákona podporiť.**

---

5. Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky KRAMPLOVEJ, GARAJA a LUČANSKÉHO na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby – druhé čítanie

ČPT: [245](#)

Uznesenie č. 269 Ústavnoprávneho výboru NR SR z 20. marca 2025 zásadne mení podstatu pôvodného poslaneckého návrhu ohľadom zákona o neziskových organizáciách, ktorý sme analyzovali na stretnutí v apríli 2024. Návrh okrem pozitívneho faktu **vynechania označenia „organizácia so zahraničnou podporou“** (ktorú sme v našom predošlom stanovisku namietali – prináša rozsiahlejšie zmeny, ktoré výrazne ovplyvnia fungovanie mimovládnych a neziskových organizácií na Slovensku.

Máme za to, že požiadavky dôvodovej správy na zvýšenie dôveryhodnosti, transparentnosti, lepšej kontroly toku finančných prostriedkov a zvýšený tlak na zodpovedné hospodárenie a najmä podpora dôvery a zapojenie verejnosti sú v dnešnom polarizovanom svete mimoriadne dôležité a legitímne. Poslanecký návrh však zásadne mení ducha návrhu a predstavuje **nové koncepty so zásadným dopadom**, čo nie je v súlade so štandardnou legislatívnou praxou. Obmedzuje participáciu a oklieštuje diskusiu o legislatívnych normách, ktoré sa bytostne dotýkajú tretieho sektora, pričom dôvod na urgenciu nie je známy.

Návrh zavádza aj „lobingu“ v súvislosti s aktivistickou činnosťou neziskových organizácií. Navrhnutá definícia lobingu a lobistov má výrazné medzery, otvára dvere arbitrážnym rozhodnutiam správnych orgánov ako aj chaosu z vymedzenia toho kto je a kto nie je lobistom, prípadne lobistickou aktivitou. Zvyšuje sa administratívna záťaž neziskových organizácií, pričom nedôjde ku komplexnej úprave samotného lobingu. Takýto zákon si vyžaduje verejnú diskusiu ako aj využitie aplikačnej praxe z krajín, kde už takáto právna norma existuje. Nedostatočná príprava zmeny vedie **k nepredvídateľným dôsledkom a potenciálnym protestom verejnosti**.

Hodnotenie: Vzhľadom na to, že neziskový sektor výrazne prispieva k ochrane menších na území Slovenska, a tento zákon má negatívny dopad na ich fungovanie, **odporúčame nepodporiť** tento návrh. Návrh stiahnuť a prepracovať napríklad formou vládneho návrhu a intenzívne pri tom spolupracovať s existujúcimi orgánmi na podporu a rozvoj mimovládnych a neziskových organizácií, ktoré by mali mať eminentný záujem spolupracovať na čo najlepšej právnej úprave týkajúcej sa ich vlastnej činnosti.

---

6. Návrh poslancov NRSR Lucie PLAVÁKOVEJ a Zuzany ŠTEVULOVEJ na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov – prvé čítanie

ČPT: [160](#)

Novela zákona z dielne PS upravuje zákon o pobyte cudzincov s cieľom **umožniť párom rovnakého pohlavia, ktoré uzavreli manželstvo alebo registrované partnerstvo v zahraničí, žiť spoločne na Slovensku**. Aktuálna právna úprava neumožňuje partnerom rovnakého pohlavia z tretích krajín získať trvalý alebo prechodný pobyt na základe partnerského zväzku s občanom SR, keďže tento zväzok je v rozpore so zákonom o rodine.

Návrh zákona preto zavádza definíciu partnera, ktorá zahŕňa aj manželstvá/partnerstvá párov rovnakého pohlavia uzavreté v tretích krajinách (§ 2 ods. 10. konsolidovaného znenia). Partneri takto definovaní by získali nárok na trvalý pobyt na Slovensku na 5 rokov. Vypúšťa sa aj ustanovenie, ktoré povoľovalo policajtom zamietnuť žiadosť o trvalý pobyt v prípadoch, kedy manželstvo nebolo uzavreté podľa slovenského zákona o rodine.

Predkladatelia argumentujú, že hlavným zámerom tejto novely je eliminácia existujúcich diskriminačných prvkov v legislatíve, ktoré vedú k porušovaniu základných práv a slobôd, a to najmä v oblasti práva na rodinný život. Táto argumentácia je v súlade s podnetom bývalej VOP M. Patakyovej, ktorá upozornila na nesúlad súčasnej právnej úpravy s ústavnými zásadami ochrany súkromného a rodinného života a zákazu diskriminácie⁴.

Je dôležité zdôrazniť, že návrh zákona sa týka len úpravy pobytových práv a **nemá žiadny vplyv na definíciu manželstva v slovenskom právnom poriadku**. Jeho cieľom je jednoducho umožniť obom partnerom z párov rovnakého pohlavia, ktoré uzavreli manželstvo/partnerstvo v zahraničí, získať právo na pobyt na Slovensku.

Hodnotenie: Ide o nekontroverznú zmenu, ktorá neuškodí nikomu a sexuálnym menšinám zlepši život. Veríme, že zmena zákona by prispela k odstráneniu diskriminácie a posilneniu práv tejto menšiny, a preto návrh **odporúčame podporiť**.

---

7. Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov – prvé čítanie

ČPT: [252](#)

Pôvodnou intenciou zákona 600/2023 Z.z. o prídavku na dieťa bolo priniesť 200 EUR na dieťa do každej rodiny a tým pomôcť rodinám zasiahnutým pandémiou COVID-19 a krízou

---

⁴ TASR, 29. 6. 2022 - "[Ústavný súd preskúma ústavnosť zákona o pobyte cudzincov](#)"

vyvolanou vojnou na Ukrajine. Týchto 200 EUR bolo rozdelených na dve časti: 140 EUR ako daňový bonus a 60 EUR formou zvýšenia detských prídavkov. Predmetom tohto návrhu zmeny zákona je a) **zvýšiť prídavok na dieťa tak, aby bol 100 EUR**, b) posunúť platnosť prechodného ustanovenia.

Dôvodom prvej časti, t.j. zvýšenie prídavku na dieťa, je fakt, že si predkladatelia uvedomujú, že nie všetci rodičia detí dosiahli na daňový bonus 140 EUR v plnej výške. Najmä najchudobnejší, nepracujúci, pracujúci na skrátenej úväzok, ženy na materskej alebo rodičia v neúplných rodinách mali tento daňový bonus krátený alebo naň nedosiahli vôbec. Preto je potrebné zvýšiť prídavky na dieťa, keďže na tieto majú nárok všetci rodičia.

Druhou zmenou je posunutie platnosti prechodného ustanovenia, keďže terajšia úprava daňového bonusu platí len do 1.1.2025. Posunutím na júl 2024 sa zabezpečí, že z nej budú mať výhodu všetci rodičia, a to skôr ako v k 1.1.2025.

Hodnotenie: Úprava adresnosti a adekvátnosti výšky detských prídavkov je vítanou zmenou. Zlepší sa tak dosah, ako aj efektívnosť vyplácaných finančných prostriedkov a to **najmä pre najviac ohrozené skupiny**. Je na škodu vecí, že predkladajúca skupina poslancov si tieto nedostatky všimla a rozhodla zmeniť, až keď už nenesú zodpovednosť za **dopady tejto potrebnej zmeny na náklady štátneho rozpočtu**. Opatrenie napriek tomu **odporúčame podporiť**, aj keď si plne uvedomujeme, že je to nerealistické.

---

8. Návrh poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky BAJO HOLEČKOVEJ poslankýň ŠROBOVEJ, PETRÍK a PLAVÁKOVEJ na vydanie zákona o pomoci jednorodičovským domácnostiam – prvé čítania

ČPT: [666](#) a [667](#)

Oba predložené návrhy zákonov (prvý je iniciovaný zo strany SaS a druhý zo strany PS) sa týkajú problematiky **jednorodičovských rodín**. Odhady o tom, koľko máme na Slovensku týchto rodín sa líšia, PS uvádza vo svojej dôvodovej správe, že ide o **viac ako 190 tisíc jednorodičovských rodín**,⁵ avšak podľa odhadov SITA je ich dokonca viac ako 380 tisíc.⁶ V oboch prípadoch však ide o mimoriadne vysoké číslo, čo potvrdzuje opodstatnenosť potreby zaoberať sa touto problematikou.

---

⁵ <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=558351>

⁶ <https://sita.sk/na-slovensku-mame-az-380-tisic-jednorodicovskych-rodin-napriek-tomu-su-prehliadane-a-nie-su-ani-definovane-v-zakone>

Neukotvenie definície v zákone, čo jednorodičovská rodina znamená môže viesť (a aj v mnohých prípadoch vedie) k nejasnostiam pri poskytovaní podpory, a to konkrétne pri určení kto má alebo nemá nárok na rôzne formy pomoci. Z týchto dôvodov by ukotvenie jasnej definície jednorodičovských rodín malo viesť k zlepšeniu práv ochrany detí a rodičov, lepšiemu štatistickému monitorovaniu a efektívnejšiemu nastavovaniu sociálnej politiky a priamej pomoci dotknutým osobám.

Hlavný rozdiel v predložených návrhoch zákonov je, že kým návrh SaS ponúka iba definíciu jednorodičovských rodín, návrh PS obsahuje aj zvýšenie prvého príplatku na školské potreby zo 110 eur na 150 eur a navýšenie počtu dní hradeného pracovného voľna pri sprevádzaní dieťaťa zo 7 na 10 dní⁷

Rozdiely sú aj v definícii, ktoré obe strany navrhujú, pričom z porovnania vychádza, že definícia zo strany PS je priamejšia a jasnejšia, hoci z nej môžu takisto plynúť niektoré nedostatky. V Občianskom zákonníku totiž nemáme dostatočne definované, kto sa považuje za druha/družku, pričom v niektorých prípadoch môže byť dokazovanie problematické a úrady nemajú dostatočné právomoci na preverovanie.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že problematika jednorodičovských rodín a menšinová tematika sa prelínajú v otázkach sociálnej spravodlivosti, rovnosti príležitostí a ochrany zraniteľných skupín. Rovnako existuje množstvo jednorodičovských rodín, ktoré sa zároveň skladajú z príslušníkov tej-ktorej menšinovej skupiny.

Navyše, MPSVR SR takisto oznámilo prípravu opatrenia na pomoc jednorodičom. Ich predmetom má byť rovnako upravenie legislatívy, ale aj zefektívnenie procesu poskytovania náhradného výživného a zvýšenie minimálnej hranice výživného na dieťa. Rovnako navrhujú navýšiť počet dní pri sprevádzaní dieťaťa k lekárovi, a to na 14 dní.

Hodnotenie: Potreba legislatívneho definovania jednorodičovských rodín je preto žiaduca a opodstatnená. Avšak v prípade predloženia dvoch podobných návrhov zákonov z opozície bude dochádzať ku kolíziám. Ak by sme si mali vybrať z týchto dvoch predložených návrhov zákonov, tak by sme **odporučili podporiť** priamejšiu a adresnejšiu pomoc, teda návrh zákona od strany PS (ČPT 667).

---

⁷ Pri jednorodičoch so zdravotne znevýhodneným dieťaťom/deťoch navrhujú 14 dní a pri ošetrovaní člena rodiny (tzv. OČR) 21 dní.

9. Návrh poslankýň Národnej rady Slovenskej republiky Beaty JURÍK, Lucie PLAVÁKOVEJ a Zuzany ŠTEVULOVEJ na vydanie zákona o pomoci osobám – prvé čítanie

Návrh poslankýň NRSR BAJO HOLEČKOVEJ, KOLÍKOVEJ a MARCINKOVEJ k odsúdeniu všetkých foriem násilia páchaného na ženách a poslankýň NRSR JURÍK, PLAVÁKOVEJ a ŠTEVULOVEJ k Medzinárodnému dňu eliminácie násilia páchaného na ženách

ČPT: [624](#), [622](#) a [623](#)

Rozsiahlejší návrh zákona od poslankýň PS upravuje primárne trestný zákon. Návrh zákona sa zameriava hlavne na rodovo motivované trestné činy.

Návrh zákona zavádza trestný čin **femicídy**, ktorú označuje najzávažnejšiu formu rodovo-podmieneného násilia a úmyselné zabitie ženy, z dôvodu, že je žena. Páchatel'om je najčastejšie blízky muž, napríklad partner. Vytvorenie osobitnej skutkovej podstaty zavádza aj vyšší trest, ktorý sa pohybuje od 25 rokov odňatia slobody až na doživotie. Keďže trestný zákon doteraz neobsahoval pojem femicída, zber presných údajov o rodovo-podmienenom násilí bol sťažený.

Nový návrh upravuje **definíciu znásilnenia** ako princíp absencie súhlasu, ktorý lepšie odráža realitu mnohých sexuálnych trestných činov. Znásilnenie v realite nie je podmienené len použitím fyzického násilia, ako je to momentálne špecifikované v legislatíve. Nová úprava zahŕňa pod trestný čin znásilnenia aj ďalšie formy sexuálneho násilia. Pozitívna je aj redefinícia obeť znásilnenia, ktorá **po novom zahŕňa aj mužov**.

Problematické body návrhu sú nízke trestné sadzby za niektoré skutky a tiež nejednoznačné formulácie. Návrh prenáša čin sexuálneho násilia do paragrafu o znásilnení čo môže mať praktické dôsledky na vnímanie skutkov. Namiesto sexuálneho násilia zavádza kategóriu sexuálneho obťažovania. Táto kategória je pomerne vágna, nerozlišuje medzi jednorazovým incidentom a opakovaným a vytrvalým chovaním. Za sexuálne obťažovanie by hrozil rok väzenia, čo môže byť neprimeraná trestná sadzba.

Návrh zákona rozširuje definíciu týrania, zvyšuje tresty pri opakovanom a závažnom násilí a špecificky pomenováva domáce a partnerské násilie. Pri pomenovávaní domáceho a partnerského násilia ale používa široké a vágne pojmy. Zároveň nie sú ale definované jasné rozdiely medzi „domácim a partnerským násilím“ a „týraním blízkej osoby“, čo je mätúce.

Ďalšia zmena rozširuje právnu definíciu domáceho násilia a zahŕňa aj partnerské násilie, čo je pozitívne, keďže odstraňuje podmienku spoločnej domácnosti. Problematická je široká

definícia, vrátanie ekonomického a emočného násillia, kde môže nastať praktický problém dokazovania či zneužitia zákona. Pozitívne je aj rozšírenie podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti o rod a rodovú identitu.

Do parlamente zároveň smerujú aj **dve opozičné uznesenia**, ktoré venujú problematike násillia páchaného na ženách. Obe uznesenia primárne odsudzujú akékoľvek násillie páchané na ženách, avšak PS uznesenie je rozsiahlejšie, uznesenie poslankyň SaS je deklaratívnejšie a rámcovité.

Návrh uznesenia z dielne poslankyň SaS je stručnejšie a má rámcovitý charakter. Zaväzuje vládu k prijatiu účinných opatrení na predchádzanie násilliu na ženách, jeho efektívnemu trestnému konaniu a dôslednejšiemu vymedzeniu násillných skutkov ako trestných činov. Zároveň reaguje aj na slová poslanca Huliaka na adresu poslankyne Plavákovej v septembri 2024, a zaväzuje poslancov NR SR správať sa k ženám s rešpektom a zdržiavať sa hanlivých výrazov na ich adresu.

Druhé uznesenie navrhnuté stranou PS je výrazne komplexnejšie. Zdôrazňuje, že násillie na ženách je porušenie základných ľudských práv a pripomína medzinárodné záväzky, ktoré Slovenská republika v tejto oblasti prijala. Kritizuje fakt, že napriek alarmujúcim údajom ostáva veľká časť prípadov nenahlásená, čo je spôsobené viacerými systémovými aj legislatívnymi nedostatkami. Taktiež explicitne pripomína neschválenie Istanbulského dohovoru a požiadavky EÚ v tejto oblasti. Vyzýva vládu SR na zriadenie pracovnej skupiny s cieľom pripraviť transpozíciu smernice a legislatívny rámec na boj proti násilliu na ženách, vyzýva ministrov spravodlivosti a práce, sociálnych vecí a rodiny aby nastavili

Hodnotenie: Modernizácia trestného práva v oblasti násillia voči ženám je nevyhnutná. Návrh zákona síce reflektuje túto potrebu, no obsahuje viaceré nedostatky. Po ich odstránení by mohol predstavovať vhodný nástroj na riešenie rodovo podmieneného násillia, preto návrh zákona – a taktiež spomínané uznesenia – **odporúčame podporiť s úpravami**.

---

10. Návrh poslancov NRSR Beáty Jurík, Lucie Plavákovej a Michala Saba na vydanie zákona o príspevku na úhradu nákladov na bývanie – prvé čítanie

ČPT: [672](#)

Je to v detailoch upravený a recyklovaný návrh z dielne PS, ktorý bol predkladaný aj v minulom období poslancom Tomášom Valáškom.

Návrh na vydanie zákona o príspevku na úhradu nákladov na bývanie je riešením pre problém **prepojenia dávky v hmotnej núdzi a pomoci ľuďom s nízkymi príjmami s nákladmi na bývanie**. Tento návrh operuje s výpočtom oprávneného príjmu fyzických osôb. Maximálnym príjmom je 90 % životného minima v závislosti od počtu spoločne posudzovaných osôb a zároveň presahujú náklady na bývanie 0.3, resp. 0.2 násobok príjmu. Maximálnou výškou príspevku je 0.3 násobok pre nájomníkov a 0.2 násobok príjmu pre vlastníkov nehnuteľností. V prípade, že príjem je pod životným minimom, je to násobok životného minima.

Ďalším inovatívnym riešením je **čiasťka na pevné palivo** násobená v závislosti od počtu spoločne posudzovaných osôb € 30 na jednu osobu, € 40 na dve osoby až po € 60 pre 4 a viac osôb.

Celkovo ide o relatívne jednoduché riešenie, ktoré je elegantné v tom, že operuje s násobkami a nie pevnými sumami. To znamená, že príspevky sa dynamicky menia v čase v závislosti od výšky životného minima automaticky. Negatívom sú už spomínané pevné čiastky, ktoré budú v podmienkach existujúcej inflácie zastaralé za veľmi krátku dobu. Už ani v súčasnosti sa za € 30 nedá nakúpiť pevné palivo na mesiac.

Výška príspevku aj hranica 30% vychádza z viacerých štúdií, ktoré hovoria, že v prípadoch, kedy mesačné výdavky rodiny (alebo jednotlivca) presahujú úroveň 30%, nachádza sa daná rodina resp. jednotlivec pod hranicou chudoby.

Hodnotenie: Je potrebné reformovať existujúci príspevok na bývanie a poskytnúť tak reálnu pomoc ľuďom žijúcim hlboko pod alebo na hranici chudoby, ktorí nemusia nutne spĺňať podmienky na dávky v hmotnej núdzi. **Návrh preto odporúčame podporiť.**

---

11. Návrhy uznesení poslancov Národnej rady Slovenskej republiky k protirómskemu rasizmu, ku krivdám spôsobenými rómskej národnostnej menšine protipandemickými opatreniami počas pandémie COVID-19 a k efektívnej a systematickej pomoci a podpore marginalizovaných rómskych komún

ČPT: [680](#), [688](#) a [719](#)

Všetky tri predložené opozičné uznesenia sa týkajú rómskej národnostnej menšiny, ale upriamujú pozornosť na odlišné aspekty problematiky v tejto oblasti.

Návrh uznesenia zo strany Slovensko (ČPT 688) sa primárne venuje problematike **protirómskeho rasizmu**, pričom sa odvoláva na prijaté uznesenie v NR SR z roku 2022, ktoré definovalo tento pojem. Vládu žiadajú, aby zabezpečila vykonanie bodu D schváleného dokumentu z roku 2022, ktorý vyžaduje **analýzu právneho poriadku SR a prípadné legislatívne zmeny**, ktoré by zabezpečili dodržiavanie prijatej definície. Rovnako sa v ňom upriamuje pozornosť na potrebu zaistenia kultivovaných diskusií a bezpečnosti rómskych občanov.

Uznesenie predložené stranou PS (ČPT 680) sa zameriava na **krivdy spôsobené počas pandémie COVID-19**. Toto uznesenie vyzýva vládu SR, aby pri zavádzaní budúcich opatrení cielených na rómske komunity boli zabezpečené také opatrenia, ktoré budú zohľadňovať špecifické potreby a životné podmienky komunit. Rovnako vyzývajú ministra zdravotníctva a ministra školstva na zabezpečenie rovnakého prístupu k zdravotnej starostlivosti a informáciám pre všetkých obyvateľov Slovenska. Dôraz kladú na podporu hygieny a zdravotného zabezpečenia v marginalizovaných komunitách. Okrem toho vyzývajú na budovanie tolerantnej a inkluzívnej spoločnosti naprieč celým politickým spektrom. Súčasťou uznesenia je aj **ospravedlnenie za diskriminačné opatrenia**, ktoré boli zavedené počas COVID-19 bez riadneho uváženia.

Tretie uznesenie od poslancov SaS vyzýva k **efektívnej a systematickej pomoci a podpore MRK vo všeobecnosti**. V uznesení je viacero bodov, ktoré sa týkajú napr. odsudzovania prejavov rasizmu voči komunitám, vyzýva vládu SR na **okamžité riešenie nepriaznivej situácie v MRK**, a takisto zaväzuje vládu SR, aby **pravidelne informovala o opatreniach a politikách smerovaných voči rómskej národnostnej menšine**. Predkladatelia takisto vyzývajú Úrad splnomocnenca vlády pre rómske komunity k revízii Akčných plánov k Stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030.

Hodnotenie: Dôvod väčšieho počtu predložených uznesení v tejto oblasti vnímame ako reakciu na nedávne vyjadrenia predsedu vlády, ako aj dôsledok dlhodobej frustrácie z rétoriky vládnych predstaviteľov. Hoci sa všetky tri uznesenia zameriavajú na zlepšenie situácie v MRK, vo svojej podstate sa navzájom nevyklučujú, nakoľko každé z nich sa orientuje na inú špecifickú oblasť.

Vidíme však ako málo pravdepodobné, že budú prijaté všetky tri uznesenia predložené z opozície, a teda si navzájom budú tieto uznesenia konkurovať. Tým môže dôjsť k narušeniu komplexného pokrytia problematiky. **Predložené všetky tri uznesenia však odporúčame podporiť.**